

de militære Budgetter; men jeg betragter det som utvivlsomt, at hvis der var en almindelig Vilje til at gaa endnu videre i den Retning, vilde det absolut kunne gøres. Hvis Beskæftningen skulde faa et meget stort Omfang, saa vil jeg indrømme, at dertil skulde vel en Revision af de militære Love og andre Ting, men hvis man var villig til det, betragter jeg det som givet, at det var godt, om denne Vilje kunne komme til at give sig Udslag, jeg betragter det som utvivlsomt, at dette aldeles ikke vil være nogen Hindring for vor almindelige Statshusholdnings forsvarlige Førelse og dog bringe saadanne Betingelser til Veje, at vi utvivlsomt vilde kunne faa baade 1 og 2 Millioner Kroner tilovers om Aaret til saadanne produktive Foretagender. At det ikke sker, er, fordi det strander paa Regeringens og Regeringspartiets Vilje. Der lægge vi ganske naturlig Skylden hen, den kan ikke ligge andre Steder. — Min første Grund til at være imod Statslaan er altsaa, at jeg fra mit Synspunkt ikke kan anerkende, at det behøves. Det andet Synspunkt, hvorfor jeg er imod Statslaan, er det almen-politiske. Det er det, at jeg ikke vil være med til efter at Regeringspartiet her i Landet har forbrudt vor Kassebeholdning eller i alt Fald reduceret den i den Grad, at vi nu staa og skulle være bange for hver Million, der er Tale om i produktivt Djemed — jeg vil da ikke være med til rent politisk taget at give denne Regering ny Midler til at vedblive at eksistere her i Landet, med til at give den Betingelser til at være Ledet af Udviklingen i vort Land ud over, hvad den selv med Magt har tiltaget sig. Den Betragtning synes jeg ikke trænger til Forklaring. Lad denne Regering gaa paa egen Haand og blive ved med sit System, indtil den fulter derved! Denne Betragtning synes mig at ligge saa suublende nær. Den Ting er vi dog komne ud over, at Folketinget skulde give denne Regering ny Betingelser for at eksistere, ny Betingelser for at være Fører af Udviklingen i vort Land. Det var min anden Grund. Men jeg har en tredje Grund endnu. Selv om de politiske Forhold ikke vare saadanne, selv om andre politiske Forhold vare til Stede, og selv om Nødvendigheden af nu Statsindtægter i Virkeligheden absolut stod paa Dagsordenen og ikke kunde undgaaes, vilde jeg dog ikke være med til at gaa den Vej og naa Maalet gennem Statslaan. Jeg vilde absolut sige: Der er en anden Vej, der maa gaa! Der maa ske en Omordning af Skattesystemet i Retning af Formue- og Lejlighedsstat! Er

det ikke muligt, at Statshusholdningen længere kan føres med de Midler, der ere til Stede, og maa der søges ny Udveje, saa maa vi ikke fortlætte med det nuværende uretsfærdige Grundlag, og det gøre vi ved Statslaan, som skulle forrentes, hvorved vi altsaa ville lægge ny Byrder paa Samfundsborgerne efter de gamle Regler. Komme vi til, at Statshusholdningen ikke forsvarlig kan føres med de nuværende Midler, skulle vi dog ikke vælge den Udvej at optage Statslaan, men skulle gaa til Reformer af vort Skattevæsen i den Retning, som Demokratiet maa være enig om er naturlig og rigtig. Dette være sagt til Forklaring af mine tre Grunde mod i det hele taget at gaa med til Statslaan, hvilket staar for mig saa klart og sikkert, at jeg ikke trænger til ny Dplysninger om denne Sag. Jeg er færdig til at afgive mit Votum der. Nu kan man sige: Huff paa Konsekvenserne, som det kan føre til — ja, ingen kan vide det, men Konsekvensen er i hvert Fald den, at saa sker der ikke noget i denne Sag, saa bliver det hele en Søbeboble, som brister, saa faa vi ingen Jærnbaner. Det kommer mig heller ikke overraskende, det sætter mig ikke i Affekt, det kunde vi vel være forberedte paa. Det er en Ting, jeg beklager, men den kommer saa til at staa lige med saa mange andre Ting. Jeg vil ikke indrømme, at Anlæg og Bygning af ny private Jærnbaner absolut er den første Sag, som vi skulle fremme her i Landet. Hvis det var noget, som virkelig indtog en absolut isoleret Stilling, saa at intet kom i Linie dermed, saa vilde jeg indrømme, at der skulde en særlig Overvejelse til for om muligt at forhindre, at Sagen blev til intet. Men det er ikke Tilfældet. Efter min Mening i alt Fald er der mange andre Samfundsinteresser, som ikke blot komme i Linie med denne, men ogsaa foran den, mange andre Opgaver, som Staten burde paatage sig at løse, som maa sættes foran, og som, hvor megen Pris man end sætter paa Jærnbaner, have deres Berettigelse. Jeg vil ikke indrømme, at Jærnbannerne ere saa fremstødte. Naar vi ikke blive enige, naar disse Jærnbaner ikke blive anlagte og den Opgave ikke løses, saa er det ikke værre end saa mange andre Ting, som vi maa finde os i, det er det samme, som vi helt igennem lide under, dels paa Grund af Regeringssystemet, dels paa Grund af Reduktionen af Statskassens Midler. Hver Gang vi have Opgaver, indeholdende store Goder, men som kun kunne løses ved Fordringer til Statskassen, ende vi med, at de ikke løses. Hvor meget jeg altsaa end beklager, om den